

Přístup na hrad

Ze středu města Kdyně od rozcestníku na náměstí vede na Rýzmbek žlutá turistická značka. Délka trasy: 2 km. Parkoviště se nachází cca 400 m pod hradem.

Do areálu je návštěvníkům umožněn volný přístup po celý rok. Vstupenky na rozhlednu je možné zakoupit v hospůdce, která bývá otevřená v letní sezóně. Na věž vysokou 18 metrů vede 83 schodů.

Bližší informace o otevírací době: www.kct-kdyne.cz

Turistické informační centrum Kdyně Muzeum příhraničí | Synagoga

Nádražní 314, 345 06 Kdyně
vstup přes park z náměstí Kdyně
E-mail: infocentrum@kdyne.cz
Tel.: +420 377 534 284
Mobil: +420 608 438 118
WEB: www.infocentrumkdyne.cz
FB: Turistické informační centrum
a Muzeum příhraničí Kdyně
Vydalo: Město Kdyně | 2023

V roce 1934 získal Rýzmbek do pronájmu Klub českých turistů (KČT) od rodiny hrabat Schönbornů, posledních majitelů koutského panství.

Protože se na prvním nádvoří hrálo od roku 1916 divadlo, inicioval klub stavbu trvalé scény. Tak vznikl v letech 1935 – 36 pod hradním areálem dřevěný amfiteátr. Přírodní divadlo bylo v roce 1958 zmodernizováno a využíváno ochotnickými spolky. Oblíbený festival folkové, country a trampské písně Rýzmberský hradní guláš založený v roce 1986 navštěvovalo každoročně až 1500 příznivců.

Víte, že...?

V roce 1999 začal na hradě záchranný archeologický výzkum. Pravidelnými účastníky po dobu 22 let byli studenti archeologického semináře Gymnázia Nad Alejí v Praze, v čele s profesorem Jiřím Jánským. V roce 2001 objevili zřícenou gotickou vstupní bránu do 2. nádvoří. Od roku 2004 stojí na svém původním místě a je vstupní branou do hradního areálu. Restaurována byla i dělostřelecká bašta Okrouhlíce a tzv. starý palác.

Přístřešek s travnatou střechou zakrývá jednu část místnosti starého paláce odkrytou archeology.

Při cestě z prvního nádvoří k přírodnímu divadlu procházíte místem, kterému se říkalo luteránský hřbitov. Na dně příkopu byli pohřbeni evangeličtí dělníci ze Saska, kteří pracovali ve zdejší manufaktuře a náboženské předsudky jim nedovolili spočinout na kdyňském hřbitově.

Původní hradní studna byla zasypána. Dnes na tomto místě stojí hospůdka.

S Rýzmbekem je nerozlučně spojena postava svérázných klíčnic Kateřiny Peškové, která provedla hradem desítky slavných osobností českého obrození. Její rodina provozovala hostinec U Pešku na Podzámčí čp.19.

Pruhy na červeném erbu pánů z Rýzmbeka symbolizovaly tři řeky, které protékaly jejich panstvím (Úhlavu, Otavu a Vltavu).

Racek I. z Janovic byl horlivým katolíkem, patronem kostela ve Zdemilech a kaple na Prenetu. V roce 1419 zajal husitského kněze Jana Nákvasu a prodal ho Němcům, kteří ho umučili. Neuplynul ani rok a Racek I. padl 1. listopadu 1420 v bitvě u Vyšehradu.

V roce 1421 dobyli hrad domažličtí husité a upálili zde 16 katolických šlechticů.

Tajná chodba z hradního sklepení do Kouta na Šumavě, popisovaná v románu Consuela od George Sandové, se nikdy nenašla a podle odborníků ani neexistovala.

Podle pověsti chodí panna Apolena s jablkem jednou v roce v noci po hradě a hledá mládence, kterému svojí pýchou kdysi ublížila.

V roce 2023 vznikla na Rýzmbeku z kmene starého jilmu dřevořezba Apoleny z dílny Radka Pučelíka.

Rýzmbek

ZŘÍCENINA HRADU

665 m n. m.

RÝZMBERK

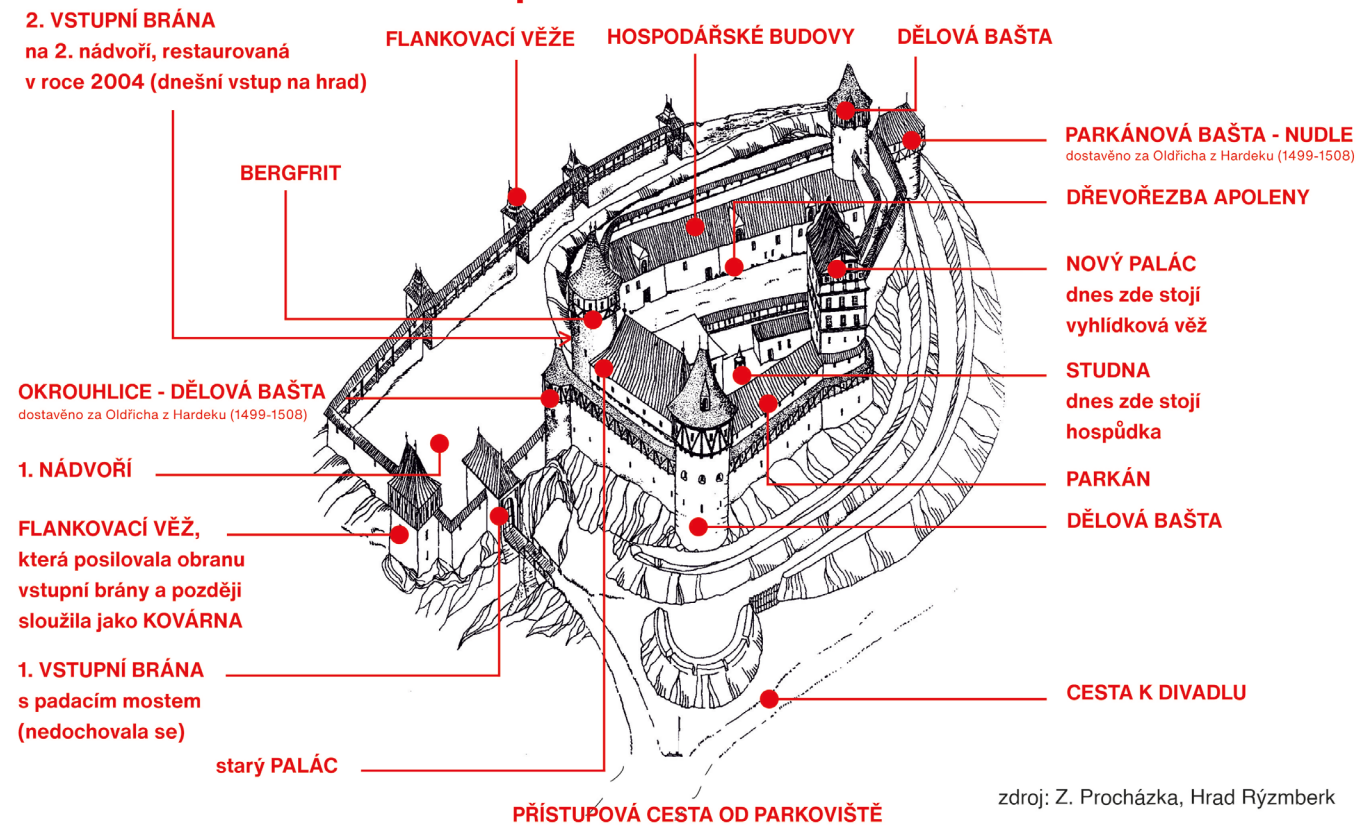
patřil ve středověku mezi nejvýznamnější pomezí hradu. Vypíná se nad městem Kdyně přímo proti vyústění Všerubského průsmyku, kterým vstupovala do Čech stará obchodní stezka z Bavorska. Hrad tvořil společně s domažlickými Chody promyšlený obranný systém česko-bavorské hranice, vytvořený králem Přemyslem Otakarem II. Ten vedl časté pohraniční války se sousedním Bavorskem. Právě na jeho popud založil hrad v druhé polovině 13. století Děpolt ze Zbiroha. Tento vlivný muž (nejvyšší sudí Českého království) dostal za své služby v léno rozsáhlé majetky v jihozápadních Čechách a právě Rýzmbek se stal jeho novým rodovým sídlem. K jeho potomkům patří mocné rody pánů z Rýzmbek (pozdější Švihovští) či Černínové z Chudenic. Páni z Rýzmbek sídlili na hradě až do roku 1407. Tehdy ho prodali svým příbuzným z rodu Janovských z Janovic, kteří si upravili své jméno na Rýzmbekští z Janovic.

Rozkvět hradu za Rýzmbekských z Janovic
Protože tito majitelé na Rýzmbek trvale sídlili, provedli na něm největší stavební úpravy, z nichž přestavba hradu za Racka II. z Janovic po požáru v roce 1448 vtiskla stavbě na staletí její trvalý vzhled. Hrad byl rozšířen o druhý velký palác a o rozsáhlé předhradí na prvním nádvoří s pásmem obranných flankovacích věží. Opevňování hradu souviselo s bojovnou povahou Racka z Janovic i jeho syna Racka II., kteří měli celou řadu nepřátel nejen mezi

Replika hradu Rýzmbek podle Rostislava Vojkovského, upravená Jan Jánky

HRAD PO ROZŠÍŘENÍ ZA RACKA II. Z JANOVIC v polovině 15. století

zdroj: Z. Procházka, Hrad Rýzmbek

Bavory. Panství vlastnili po několik generací až do roku 1497, kdy hrad prodali pozoruhodnému společenství šlechticů a měst, zvanému rýzmbekský landfrýd. Tato společnost si vytkla za cíl chránit provoz na zemských stezkách, na kterých bylo za slabé vlády Vladislava II. Jagelonského velmi nebezpečno. Za své sídlo si spolek zvolil právě Rýzmbek. V roce 1543 Rýzmbek koupil bohatý rod pánů a říšských hrabat z Gutštejna.

Poslední sláva hradu za Gutštejnů

Gutštejnové rýzmbekské panství rozšířili o statek v Koutě na Šumavě, kde si v roce 1589 nechal Jiřík z Gutštejna postavit pohodlnou tvrz. V letech 1597-1620 byl hrad v držení Jindřicha Buriana z Gutštejna. Ten se v roce 1618 zúčastnil přípravy českého stavovského povstání proti císaři Ferdinandovi II. Stal se dokonce stavovským komisařem a Rýzmbek dal plně k dispozici

povstání. Tím se feudální rezidence stala pomezí pevností stavovských. Císařské vojsko v čele s generálem Don Baltasarem Marradasem dobylo Rýzmbek válečnou lší v říjnu 1620. Hrabě Burian zemřel na podzim 1619, manželka Sibyla v roce 1620, a tak se pobělohorské konfiskace naštěstí nedečkali. Zajímavou památku, náhrobní kámen těchto manželů, najdeme dnes před vchodem do kostela sv. Mikuláše ve Kdyni. Jsou na něm ještě čitelné znaky gutštejnských parohů a švambekské labutě. Tricetiletou válkou Rýzmbek stavebně velmi utrpěl, proto byl po jejím ukončení postupně opouštěn a měnil se ve zříceninu.

Drslavici

Švihovští z Rýzmbek

páni z Janovic

Černínové

Stadionové

Obnova Rýzmbek by byla příliš nákladná, hrad byl navíc odlehlý a majitelé sídlili již v pohodlnějších rezidencích. V roce 1676 přičlenili baroni Lamingenové z Albeneuthu rýzmbekské panství ke svému sousednímu velkostatku Trhanov. Po náhlé smrti Lomikara r. 1696 koupil koutsko-trhanovský velkostatek včetně zpustlého Rýzmbek hrabě Jiří Jindřich ze Stadionu. Jeho rod měl panství v držení až do svého vymření v roce 1908.

Právě za držení Stadionů v době romantismu Rýzmbek znovu ožil. Od roku 1834 se zde uskutečnilo mnoho terénních a stavebních prací. Vznikly vyhlídkové terasy, otevřený taneční parket, kuželník a vyčistilo se hradní sklepení pod starým palácem.

Do horního nádvoří bylo instalováno mnoho stolů a lavic, využívaných při častých letních návštěvách hradu. Rýzmbek se stal oblíbeným výletním cílem. V letech 1847-1848 postavili na zbytcích zdi mladšího gotického paláce štíhlou rozhlednu, která dodnes poskytuje turistům krásný výhled na Všerubský průsmyk. Na konci 19. století navštívilo hrad mnoho osobností českého uměleckého a kulturního života.

